

ИГОР ВУК ТОРБИЦА, РЕДИТЕЉ „ПРИЧЕ ИЗ БЕЧКЕ ШУМЕ“

Моје доживљаје света дужан сам да преносим и браним

Природа зла је увек банална и улична, увек је између човека и човека, а насљаје и онда када човек не мора бити свесћан да зло насљаје, каже редитељ Игор Вук Торбица.

- Зло није идеја, ни идеологија и није само социјална категорија и може настати и без намере да заиста будемо зли. Свођење људи на разне обрасце је почетак искључивости, која је а „први падеж“ злобе, каже млади редитељ Игор Вук Торбица, чију смо представу „Приче из Бечке шуме“ синоћ гледали у извођењу Градског драмског казалишта Гавела.

Може ли се рећи да се избором тема, драмских текстова и њихових порука заправо врло јасно изјашњавате о времену у коме живимо?

- Изузетно ми је важно да у дијалогу са властитим временом улазим посредством класичних текстова, јер на тај начин улазим у дијалектички однос о томе који садржаји се понављају у ритму који је неизлечив, осим када то не би био један озбиљан пројекат друштва. Међутим, за то је потребно да се друштво има. Не мислим да ми на Балкану имамо друштво. Ми смо још увек у категорији - ако уводим канализацију, уводим је само за себе, а не за људе у целој улици. У том смислу, ми немамо друштво, ни друштвени консензус и због тога нам политика може одређивати како да живимо и шта да радимо. Оног тренутка када људи освесте своју снагу, када освесте друштво, политичари ће бити сведени на то да служе том друштву.

Представа Хинкеман, која је прошле године победила на фестивалу, и Приче из Бечке шуме могу се препознати и као Ваш позоришни антиратни диптих.

Тит Андроник у ЗКМ

- Тренутно сам на одмору, а у јануару ћу у ЗКМ у Загребу почети да припремам нови комад Тит Андроник и биће то први Шекспиров комад који ћу режирати, најавио је редитељ Игор Вук Торбица.

Ако је Еден фон Хорват у Причама из Бечке шуме тридесетих година прошлог века упозоравао на надирање фашизма, на шта Ви желите да нас упозорите данас? Шта Вам то говори Ваша интуиција, шта нам се то спрема?

- Углавном се трудим да се бавим властитим осећањима и властитом осетљивошћу, а не толико знањем. Моје доживљаје света дужан сам да преносим и да браним. То није питање моде или токова у тетару, већ је то питање мог укупног погледа на свет, који не морају да деле други људи. У овом тренутку, свет није место које је безбедно. Не знам

шта ће нам се догодити, али не могу а да не поменем реч рат. То је наша свакодневица. Нико не жели да се њоме бави, зато што рат није у његовој авлији или зато што не осећа бомбу. Није ми јасно зашто људи не доживљавају рат као нешто што траје и након што се испали последњи метак. Имате слику Србије као апсолутну фреску после рата, а ја припадам генерацији која је стасавала у ратној или постратној атмосфери и не могу негирати то да сам и тиме дефинисан као особа.

Осећате ли неку врсту обавезе или одговорности Ваше генерације да се ухвати у коштац са

проблемима, које су оставиле старије генерација на простору бивше Југославије?

- Осећам да је доста тога на мојој генерацији. Када говорим о мом послу, као да сам доведен до тога да држим позоришну греду да не падне. Највећи парадокс је у томе што генерације, које су дуги низ година дозвољавале урушавање општих друштвених, а тиме и позоришних вредности, узму за право да с висине говоре о генерацији која је затекла потпуни распад система. Заправо, требало би ми да имамо неку врсту подршке или, у најмању руку, не би требало да нас ометају. Таква ситуација је у свим друштвеним секторима. Постоје генерације које можемо да назовемо катастрофалним и које се још увек налазе на кључним местима, доносе важне одлуке и систем урушавају све дубље.

Како реагујете на тезу да смо одустали да мењамо себе и друштво искључиво због егзистенцијалних проблема и материјалне беде?

- Не мислим да је то једини разлог, већ је то постала флоскула којом се бранимо и правдамо. Немамо идеју о томе који би то био наредни корак цивилизације. Верујем да су људи склони да реагују тек после траума. Док се нешто заиста до те мере не буде закувало, људи се неће померити, јер им је дато довољно хлеба и игара. Довољно да се не буне, а ипак мало да би било шта прогресивно могли да ураде.

Н.К.

РАЗГОВОРИ О ПРЕДСТАВИ И ПРЕС КОНФЕРЕНЦИЈА

ГАВЕЛА – ГРАДСКО ДРАМСКО КАЗАЛИШТЕ ЗАГРЕБ
Ја сам бољи од других

Игор Вук Торбица, редитељ: Претпостављам да смо, на овај или онај начин, ти људи – ми. Нисмо хтели да од свакодневног брбљања правимо неке модерне теме. Хтели смо да се принципом асоцијације публика препозна. Давали смо знак, а не садржај.

Спасоје Ж. Миловановић, критичар: Ово је једна визуелно јако узбуђива представа, али нисам сигуран да прелази рампу ван визуелне узбудљивости. Представа је кренула да шлајфује, да се понавља, да се ништа не дешава и имао сам узбуђење да видим шта ће ново редитељ да смисли на визуелном плану. Садржински, бојим се да је остало само на нивоу атракције.

Игор Вук Торбица, редитељ: Иако је то незахвална идеја за сцену, то је оно што верујем да живимо, а мене то у позоришту занима, постављање не драмске радње, већ проблема. Наша свакодневица је брбљање у празно, о општим местима. Истовремено се у позадини дешава нешто крајње опасно, а то је тренутак када друштво, држава, вера, медицина, наводно почињу да воде бригу о женама. У том смислу, постоји

основни склоп којим се играмо и додирујемо треш идеологију, јер верујем да малограђанска свест на ствари гледа управо тако. Наши животи постају риалити шоу. Није проблем „Фарма“ или „Задруга“, већ то што људска несрећа постаје јединица забаве.

Наташа Јањић, као Маријана: Радња се одвија у Бечу, тридесетих година, између два рата. Ја сам пронашла да је блиска загребачком менталитету. Ми нисмо хтели да је актуелизујемо, али она, на жалост, јесте актуелна. То је време атракција, баналности, општих тема и малих живота, где је све наизглед битно. То је време малих судбина, које су бучне, али без садржаја. Чини ми се да су оне диван темељ за неке нове идеологије, које могу дозвати рат.

Барбара Нола, као Тета Хенриета: Духовна и материјална беда претварају људе у ситне, злочесте душе. Мени је у том тексту дирљиво како се људи копрцају да буду бољи. У томе се препознајемо. Мени се тај сензибилитет чини невероватно савременим. Без велике буке, то ситно и флуидно међусобно „мућење“ одражава дух овог времена и савременог

сензибилитета у уметности.

Игор Вук Торбица, редитељ: Имали смо несрећу да је један глумац морао да одгоди учешће у представи, као Отац, али смо имали ту невероватну срећу да улогу преузме Јелена и да је ја упознам. Било нам је занимљиво да прикажемо најчвршћу жену међу њима, која је у неком смислу постала мушкарац. Она навија за патријархат.

Барбара Нола, као Тета Хенриета: Када се догађа превише ружних ствари људи отупе. Воде бригу о својим малим животима и боје се да реагују, а систем ради на томе да се бојимо да реагујемо.

Јелена Михаљевић, Госпођа Чаробњак: Ова представа у свакој реченици говори о огромним предрасудама. То суочавање није лако. Свака реченица у себи носи „ја сам бољи од других“. Свеједно да ли је мушко, женско, млад, стар, да ли је успешан, ма шта то значило у тој малој улици. Свака реченица је таква – када мушкарци говоре о женама, о љубави, када жене говоре о љубави мајке о кћерима – све је предрасуда на предрасуду. Догађа се велика трагедија у јако накићеном свету,

пуном музике, светла, дима. Оно што они заједно раде је јако округно, а та округност на коју пристајемо и предрасуде кроз које пливамо, су потпуно неосетљиви на право збивање. Тој младој жени, која и не схвата шта јој се догодило, не да нико није пружио руку, већ јој нико није пружио ни осмех. Ту нико никога не разуме. То богатство равнодушности на најокрутнији начин, на више начина, показује нашу неосетљивост на туђу патњу. Можемо се правити да нисмо, али сви смо, бар мало, малограђани. Тај осећај „ја сам бољи од других“ наша представа приказује, али не црта вам.

Ања Ђуриновић, Хелена, Лизи: Веома је болно то одсуство људскости. *Приче из Бечке шуме* објашњавају да је људскост „разумевање и праштање малих свињарија, а мржња према великим“. Изгледа да је данас обрнуто, а како време одмиче од Хорвата, чини ми се да је све обрнутије.

Нела Коцис, као Валерија: Дошли смо у време када људи не мисле својом главом, већ узимају оно што им је сервирано. Они читају само наслове, лењост им не да да прочитају чланак или нешто друго, или немају времена или не разумеју шта испод наслова пише. Тако своје мишљење формирају на основу сервираних наслова. Осим тога, не усуђују се понекад рећи своје мишљење, већ се приклањају мишљењу ауторитета. Врло су пријемчиви на говор мржње и како већина ради, тако ће и они. Та неактивност вероватно изазива и мржњу и бес према самом себи, јер немамо храбрости скочити и рећи шта мислимо.

Бранко Поповић, редитељ: Највредније у овој представи је то што је пренета мисао Едена фон Хорвата, који је све време говорио да се не плаши рата, него се плаши улице. Он је заиста на улици и страдао, за време грмљавине, убила га је грана, у Паризу. Ово је управо та улица и глумци су нам то одлично дочарали.

Ана Милошевић

BANCA INTESA

НАТАША ЈАЊИЋ, ГЛУМИЦА

Прогутале су нас информације

Игор Вук Торбица и ја срели смо се на Телеџрафовом Резимеу Јодине, за најзаслужније људе у култури у 2016. Јодини. Ту смо тада сјутили у контакти, и мало после ми је јонудио улоју Маријане, на коју сам јрисјала, и јако сам се обрадовала. Радовала сам се нашој сарадњи, јрвенсјвено зајто шјто се ради о младом, амбициозном и јако јерсјексјивном редисјелју, најлашава јлумица Наташа Јањић.

Текст за ову представу је значајно краћи од првобитног. Да ли скраћивање текстова у данашњим комадима умањује његов квалитет?

- Мислим да скраћивање текста, односно његово обрађивање и прилагођавање, не мења целокупни доживљај комада. Али мислим и да време трајања представе није једино што је у њој битно. Најбитније је да садржај задржи пажњу довољно дуго и да буде испуњен. У представи, оволиком дужином постигли смо ефекат кулисе која уништава појединца, који је имао снове и наду да промени свет, да постане другачији. Дочарали смо друштво које је постало подлога за горе ствари, за фашизам. Брљање, причање испричаних прича, само да би се нешто рекло, класично идиотско казивање малограђана, људи идиота, који мисле да изговарају важне реченице, да живе велике и важне животе, да доносе најбитније одлуке, које су притом пуне предрасуда, пуне наслеђених програма, а који су криви, који генерализују несрећу која је произашла из најбољих намера, треба одвојити од комада.

Од чега се брани и где се крије и данашњи човек?

- Овде је био циљ приказати мале људе, који се, као и данас, бране од живота. Људи који се крију иза догми, иза утеха, од графолога, преко новина и науке, до цркве која је увек била чувар прошлости и бег од стварности. Приказали смо успон најгорег периода људског друштва, доба нај-

Барометар свакодневице

-На ЈПФ-у обожавам срдачност која се осећа свуда. Инспиришу ме округли столови где се постави пуно питања, где се све коментарише, сваки сегмент представе. Имате феноменалну позоришну публику, што је изузетна реткост, коју не виђам ни кући, у Загребу. Мислим да је овај фестивал и значајан пресек годишњих радова у региону на свим пољима позоришне уметности. Говори о духу времена у ком живимо и како се развијамо. Он је својерсан барометар наше свакодневице, коју овде испричимо и заузмемо позиције, које држимо до наредног ЈПФ-а.

већег страдања, за које се бојим да нам се поново ближи. То доба је раздвајало и у свим видовима убијало или људе излуђивало. Зато и не чуди код мог лика на крају представе недостатак било какве емоције, чак и у сусрету са мртвим дететом. Маријана је и пре тог сусрета „пукла“. Није нормална након свега тога. А и како би и била. Остављена тако пред заједницом, остављена од мајке,

Алфреда. Од свега је отишла у неки најнижи облик преживљавања као проститутка.

Ово мало душе...

- Текст фон Хорвата је баш прикладан за време у ком живимо. Информација никад бржа и никад доступнија, повезаност никад већа, а људи никад даљи. Сви знамо шта се дешава у Индији, Африци, бомбардовани смо црном хроником, поново се буде

покрети који желе заштитити жену, дете, породицу, рађање. Кад све ово сагледасте и још допуните низом „бисера“ којих се нисам у моменту сетила, бринемо, а у суштини нас није брига ни за шта, ми живимо у не малодушном, већ бездушном времену. Прогутале су нас информације и од шуме више не видимо стабло. Не усуђујемо се више ни размислити својом главом, а камоли се одупрети систему. Негде мало даље, у већим срединама људи се окупљају, организују протесте, говоре јавно своја мишљења. А ми смо остали закинути за такву врсту храбрости. Зато треба да се дозовемо док још није касно, па можда и пронађемо остатак већег дела душе.

Да ли вам за сада недостаје инострана каријера?

- Радовала сам се и радујем се раду у региону, јер имам осећај да радим на великом, широком тржишту. Захваљујући том искуству, нисам никад имала потребу размислити о некаквој иностраној каријери, јер сам на овим просторима успела да пренесем поруку, да играм за велики број људи, који се разумеју, и који су веома слични, или исти. Дивне пројекте сам радила у Србији, за које могу рећи да су неки од бољих или чак најбољих улога које сам направила. И радујем се унапред неким новим улогама у овдашњим копродукцијама.

Б. Дамњановић

Радио-телевизија Србије

ЈЕЛЕНА МИХОЉЕВИЋ

Недостаје нам осећај заједништва и топлине

Право питање је шта смо ми кад се бојимо. Довољно је мало страха и сви принципи за које мислиш да су уграђени у твоје биће, заправо падају у воду, каже Јелена Михољевић.

- Трећи пут сам на Фестивалу и већ се осећам помало домаће. Жао ми је што не могу да пратим друге представе јер видим да је програм јако узбудљив. То су све представе које постављају важна питања. Само да поменем да је и мој син, иначе гимназијалац, два пута био у Ужицу на фестивалу књижевности, па смо сад породично везани за Ужице. Сваки пут је била добра атмосфера, публика је дивна, има занимљиве реакције. Имам утисак да је овде сваке године, слојевита, занимљива и богата позоришна прича.

Ове године заједничка нит свих представа, стала је у слоган *За ово мало душе*, што се за васу антијунакињу, госпођу Чаробњак не би могло рећи.

- Не, нема је. Изненада сам добила ту улогу јер су глумци били спречени, негде је запело и како се из неких криза рађају добре идеје, помислили су да би то уместо оца, могла бити жена, односно мајка монструм. Такве жене видимо у овом стварном свету, надам се да нисам таква, али изгледа да се морамо навикавати на такве страхоте и наравно на лепоте. У овом случају, размишљала сам како једна жена може изговорити реченицу да жене немају душу, да су само месо, величати патријархат и заступати такве идеје, међутим, схватила сам да би то било изразито занимљиво и да би ту улогу требало још разрадити. Борити се са неком својом исконском женственосћу, коју сви имамо, чак и мушкарци једним делом, а опет је то особа која је хедониста, коју привлаче мушкарци. Ипак, она се држи

Не знам како је гледати овакву представу

-Радикалне промене су нам се догодиле у међувремену и ми не знамо где да тражимо тај осећај заједништва, топлине, смисла и циља, да знамо куда идемо. У овој представи је најлепше и најболније да нема заваравана, али не знам како је гледати овакву представу. Са осећајем револта, или са осећајем да је то само атракција. Можда смо сви негде почели да гледамо људску несрећу као атракцију, мада о себи мислимо да нисмо такви. Тешко нам је да признамо да негде у дубини ипак јесмо такви.

своје кћери коју би требало да збрине а нема нимало осећаја за њу. Није то било једноставно али Игор је водио својим путем и ја сам му дала поверење. Међутим, као идеја таквих жена које ће по сваку цену осећати ту стогодишњу угроженост, претвориш се у неког ко је гори од тих мушкараца. Код Хорвата су тако представљени ти ликови да се запиташ с ким би уопште попио пиће а камоли живео. Опет, то је замка малих средина, што је и Беч био. То су ти парадокси времена који су на-

валили на нас са свих страна. Увек тражите полазну основу да правдате неки лик, а ја за ову жену немам оправдања.

Колико смо склони да у обичном животу будемо нека блажа верзија госпође Чаробњак?

М. Петровић

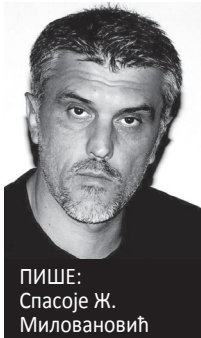
- Сви имамо неке мане, предрасуде, страхове који доминирају у нашим животима и то су болне теме, али мој лик нема љубави нити према другима, нити према естаблишменту, нити према себи. Још страшније је што је то мама која би требало да буде уточиште, она која опрашта све, али срећеш и друге и видиш и себе да понекад у својим очекивањима, будеш крут и изговараш речи које вучеш у својој крви, искуству, страху, а које могу бити страшне. Сви ови ликови у представи вуку страх, боје се и необразовани су, а то је још једна ствар која је на жалост карактеристична за ове наше просторе. Сво наше формално образовање не гарантује нам неко знање. Имала сам још један проблем у овој представи а то је формалност и хладноћа, као делом поступка у овој представи а онда сам схватила да и лично имам проблем са растом те хладноће у свом окружењу. То је оно снимање несреће, уместо да прискоче у помоћ. Право питање је шта смо ми кад се бојимо. Довољно је мало страха и сви принципи за које мислиш да су уграђени у твоје биће, заправо падају у воду. Зато је тај формални, пластични позоришни приступ, који је тако и сценографски решен, са глумцима који седе са стране, прави приступ.

ЗЛАТИБОРАЦ

impol
Aluminium Industry

Impol · Seval

UniCredit Bank

ПИШЕ:
Спасоје Ж.
Миловановић

РЕЧ КРИТИКЕ

КО ВОЛИ – ЊЕМУ СУПЕР

(Еген фон Хорвај: *Приче из Бечке шуме*,
редитељ: Џорџ Вук Торбица, Градско драмско казалиште „Гавела“)

Представа *Приче из Бечке шуме*, по тексту Едена фон Хорвата, у драматуршкој интервенцији Катарине Пејовић, режији Игора Вука Торбице и извођењу ансамбла Градског драмског казалишта „Гавела“ из Загреба, да цитирамо Милана Грола и његов приказ Нушићевог *Света*, „почиње досадно, развија се досадно и завршава досадно“. Унутар, између и после тог – све је у најбољем реду.

Одлука казалишта „Гавела“ да уврсти на репертоар *Приче из Бечке шуме* у садашњем тренутку, рекло би се, више је него оправдана. Друштвено и духовно стање времена произведбе овог комада, Беч тридесетих година 20. века непосредно пред долазак нациста, неодољиво подсећа на време у којем живимо овде и сада: хронична свакодневица мало/грађанског светоназора тече незаинтересована за било какав проблем изван искуства сопствених гађа и стомака. Иако још нема глобалног рата и отвореног мноштва позива на истребљење различитости, читав низ локалних сукоба и ако не благонаклоно гледање на неретке испаде различитих екстремиста, онда свакако осетна незаинтересованост најширих слојева душтава, а посебно тзв. елите, за учество у испољавању говора и гестова мржње према свему ономе што није „Ја“ и „Моје“, претећи ођекују у актуелном тигању историје. Ретки отржењујући, противни гласови који се чују више су прилог историји отпора, него што имају стварни учинак.

Такође, и одлука „Гавеле“ да ангажује Игора Вука Торбицу, једног од најталентованијих младих редитеља са територије бивше СФРЈ, посебно након њихове више него успешне сарадње на представи *Хинкеман* била је логична. На жалости, редитељска поставка фон Хорватовог комада не излази из оквира тумачења импресионистичког, тачније Манеовског схватања да је у односу уметност в.с. стварност сликар дужан да буде веран својим платнима, пре него спољашњем свету, па је уметност ту само и ради уметности и ништа више.

Спомињање Манеа и импресиониста на овом месту није случајно. Наиме, богатство колорита (сценограф Бранко Хојник, костимографиња Марита Ђопо), игра светлости (Здравко Столник), те мизансценско/кореографско аранжирање (Правдан Девлаховић), посебно у сцени „Пикника“, неодољиво подсећа на Манеову слику *Доручак на трави* или на *Једно послеподне* на „*Grande Jatte*“ Жорж Сера. Такав концепт као да понавља визуелни манифест уметничке слободе, који истиче право уметника да према својој вољи комбинира било какве елементе зарад естетског укуса. Ипак, ти елементи у представи се улаччавају у слику садашњег времена које је напустило територију уметности и ушло у свет кича. Затварајући искошену сцену, на којој доминира телевизор из педесетих година прошлог века и на њему свињска глава, као потврда континуитета препознатог стања обесмишљене свести и односа, пластичним и провидним паноима, око којих све време седи читав ансамбл, јасно се сугерише нестабилна затвореност света који се изводи пред публику и његова истовремена паланачка прозирност, у којој сви све и о сваком знају. Унутар тог и таквог простора обитавају ликови, који се више не обраћају једни другима, већ њихови гласови одјекују један поред другог, испразњени сваке емпатије и заинтересованости за ишта друго осим за сопствену „присутност у одсуству“. Отуда и континуирана окренутост глумца публици и физички контакт међу ликовима који је ту само да нанесе бол.

Редитељ у потпуности прати понуђени фон Хорватов заплет: Маријана, ћерка власника трговине играчкама, заљубљује се у ситног коцкара Алфре-

да, који време проводи између позајмљивања новца од мајке, баке и љубавнице, и клађења на коњским тркама, те раскида веридбу са неугледним месаром Оскаром из непосредног суседства. Њена одлука покреће гротескно стварност која је води ка неумитној пропасти. Свестан да је малограђански менталитет, у својој затворености, неуништив, фон Хорват, иако Маријану одводи у стриптиз клуб, у којем дотиче дно продајом тела и због тога наилази на одсуство и згражавање породице и суседства, испицује крај у којем се измештена ситуација враћа у нормалу. Маријана се измирује са Оскаром, Алфред са љубавницом и живот се враћа у сопствену хроничност. Да тај и такав живот нема сврху од сопственог преживљавања, доказ је смрт Маријаниног и Алфредовог детета, којег убијају Алфредова бака и мајка.

Сажимајући сцене и сводећи број ликова на 18, драматуршко-редитељски тим једину праву интервенцију на тексту врши претварањем лика Маријаниног оца у лик њене мајке. Одсуство улоге главе породице, ауторитета, и симбола једног веровања патријархалног друштва у дуготрајном процесу нестајања, ову измену користи управо да би показао да је опстанак тог и таквог друштва независан од родних одредница. Оно почива не на закону, већ на обичају.

Ансамбл је своје улоге играо у недовољно изграђеном или приказаном поступку дистанцирања од ликова и радње. Тако смо имали неку чудну комбинацију психологизирања и отклона, гротескног преувеличавања и реалистичког патоса. Редитељ је користио све варијације расположивих поступака из резервоара савременог критичког театра: од већ споменутог континуираног „а parte“ говора, преко механистичког покрета, до микрофона. Свакако најуспелија јесте завршна сцена у којој врсна глумица и прелепа жена Наташа Јањић, као невина и наивна Маријана, силована, с мртвим дететом у рукама, достиже кулминацију пропасти свог лика. Њена тишина и непокретност исцрпљује енергију игре између изговореног и неизговореног, тела и језика, као противтежа опасности брбљања непосредног окружења. Игор Ковач тек на тренутке је био убедљив као Алфред, док је Филип Крижан у улози Оскара претеривао у тумачењу недопадљивости. Слично и Перича Мартиновић као зла бака играла је старост на прву лопту, са негледљивим трешењем руку. Ксенија Пајић као Алфредова мајка била је најдоследнији део ансамбла у тумачењу жене расцепљене између љубави према сину и потчињености мајци. Њој уз раме по креативном достигнућу стајали су Нела Коцис као Алфредова љубавница и трафиканткиња Валерија и Јелена Михољевић, еротизовани остатак патријархалног принципа оличен у Маријаниној мајци. Остали део ансамбла (Фрањо Дијак као Алфредов пријатељ Хирлингер, Синиша Ружић као кавалеријски капетан, те Јанко Ракош, Филип Шоваговић, Никола Баће, Тена Немет Бранков, Ања Ђуриновић, Ивана Рошчић, Свен Медвешек и Живко Аночић) функционално је спроводио редитељску замисао.

Несумњиво да је ово још једна у низу представа која се придружује критици наизглед слободне грађанске мисли, која суштински живи у оквиру само/тоталитаризма и само/цензуре све до варијетског краја у којем сви заједно певају *Tomorrow Belongs to Me*, чувени хит из филма Кабаре (композитори и аранжери: Ненад и Ален Синкауз). Несумњиво је да ова представа има своја инжињерска решења. Ипак и на крају крајева коначни суд писца ових редова јесте: „ко воли – њему супер“.

РЕЧ ПУБЛИКЕ

Бог кажњава оне које највише воли

Слађана Пурић, лекар: Бог увек кажњава оне које највише воли. Имали смо прилику видети то вечерас. Добро постављен комад, увек савремена прича. Жена и њен положај неразуман и неподржан. Дирнута сам.

Ана Зечевић, ученица: Није ми се свидело. Или ја нисам разумела текст ни поруку. Очекивала сам више од *Гавеле*, јер ових година нас је дизала, дрмала, мамила емоције. Вечерас сам изашла недирнута. Више сам очекивала у сваком сегменту представе.

Јанко Радишић, глумац: Добро изведена прича. Одлична решења. Сјајна режија. Сјајна глума.

Бојан Радојичић, економиста: Веома ми се свидело искоришћеност свих сценских могућности у самој поставци сценографије. Свака част На-

таши на изнетом улози. Остатак ансамбла мислим да је мало лутао. У суштини, није оно на шта смо научени да нам *Гавела* прикаже, али није нимало лоше.

Милица Поповић: Много више сам очекивала. Недостајало ми је неког жара са сцене. Мало динамике, мало више емоција које допиру и дрмају публику. Иако је трагична прича, нисам је доживела такву. Можда смо отупели на свакодневицу, можда више у нама нема емпатије, а можда је то нешто зашта смо са сцене вечерас били ускраћени.

Дејан Ивановић: И вечерас опет у првом плану кобасица. Овог пута чисто свињска. Лепо мириса вечерас она пљеска са роштиља. Мора се нешто вечерати колико одмах. Можда чак и кобасица. **Б. Д.**

КСЕНИЈА ПАЈИЋ, ГЛУМИЦА

Стање није бајно

-Увек је култура била у заједњу и мање важна од дружих делатности, али је некада свега било више и више се моло. Сада се праве компромиси и са костимом и са сценографијом, сналазимо се на разне начине, каже Ксенија Пајић.

Чини се да Гавела посебно негује ансамбл представе. Да ли је то генерално опредељење вашег позоришта?

- У последње време нагласак је на ансамбл представама што нам је свима драго, јер напросто сваки глумац жели да буде на сцени што чешће. Захваљујући томе многи глумци добију прилику да играју, што је пуно боље него када се игра представа са само два главна глумца, у којој су сви остали ликови споредни, па имате оне ситуације да ту и тамо неко прошега сценом. Сигурна сам да тад глумци нису срећни. Мислим да Гавела има тај континуитет доброг ансамбла. Наравно, има периода када је ансамбл мало слабији, некад је бољи, као и свуда. Чини ми се да тренутно имамо сјајан ансамбл и да сви глумци залуђују своју прилику. Надам се да ћемо и даље играти ансамбл представе, посебно због тога што се сви добро слажемо и желимо заједно да играмо. Волим генерацијске представе у којима играју глумци од најмлађих до најстаријих у театру.

Има ли квалитетних савремених домаћих текстова који се, поред оних класичних, играју у хрватским позориштима?

- Класични текстови једноставно имају своју снагу и њих мора увек бити у театру, али охрабрује то да има доста ауторских пројеката на којима се ради и за које се траже текстови савремене драме. Најдраже би нам било посегнути за таквим текстовима, али истина је да квалитетних, на жалост, нема баш превише. Играју се, рецимо, текстови једног сјајног драмског писца Мате Матешаја у ХНК -у. Ове године текст *Чрна мата земља* Кристијана Новака, који је иначе романописац, поста-

вљен је у ЗКМ-у, у ХНК-у ће поставити и његов роман *Циганин, али најљепши*, у Гавели се поставља збирка приповедака Дамира Каракаша *Сјећање шуме* која је повезана у једну целину. На основу тога могли бисмо рећи да се ствари крећу на боље када је реч о савременим текстовима.

Можете ли да упоредите подршку култури и уметности у време када сте почињали каријеру и данас?

- Не могу рећи да се култура подржава у оној мери у којој би требало, у мери у којој она то заслужује. Увек је култура била у заједњу и мање важна од других делатности, али је некада свега било више и више се могло. Сада се праве компромиси и са костимом и са сценографијом, сналазимо се на разне начине. Политика се интересује за позориште једино када треба поставити управника позоришне куће, јер је то политичко место. Буде мало буке и халабуке око тога, а после ништа. Морам да приметим да је наш садашњи управник Борис Свртан ипак успео да се избори након дугог низа година, да у Гавели почну радови на адаптацији простора по пројекту на основу кога ћемо коначно добити и малу сцену. Сна-

лазимо се некако, покушавамо маркетингом, рекламом да привучемо публику. Будући да се стално морамо довијати на разне начине, стање није бајно.

Колико имате могућности да пратите шта се ради у позориштима у региону?

- Недостатак новца, можда и воље, нисам сигурна, одређује наша гостовања и сарадњу. Жао ми је што чешће не могу да гледам представе из Србије, Црне Горе, Словеније. Некада су гостовања била чешћа, дружили смо се, гледали шта ко ради, какви се текстови играју. Имали смо увид у то где је ко од нас. Данас мораш отићи на интернет да би погледао шта се ради у ЈДП-у, Атељеу, у Љубљани. То није исто као када сте у непосредном контакту са колегама и размењујете информације, упознајете нове сензибилитете. Фестивали су ретка прилика да нас виде, да ми видимо друге, али, на жалост, синоћ смо стигли касно и нисмо успели да погледамо представу која је била на репертоару Југословенског позоришног фестивала, а сутра се већ враћамо. Надам се да ће једнога дана ствари бити другачије. Застворили смо се превише у те своје мале светове.

Да ли и даље остајете при ставу да улоге треба да бирају

вас, а не ви њих?

- Више волим да мене улога изненади. Верујем да је боље да ме онај ко ради подели, а то је редитељ, види другачије него што ја себе видим. Можда ја за себе не бих изабрала најсрећније. Можда то не би испало добро. Сваки лик је комплексан јер у себи носи различите емоције, размишљања и свакако да ја у њих уносим и део себе приватно. Зато је за мене свака улога лечење. То је начин да се глумац испразни и спозна боље себе. Волим овај посао и оно што је занимљиво више волим пробае него саме представе. Волим наравно и представе, посебно када видим да је нешто добро и да публика ужива, али пробае као пороцес рада и истраживања са колегама и редитељем су оно што ми је у театру најзубудљивије. Увек имам велику трему на првој проби и јако сам узбуђена када почињемо неки нови процес.

Знамо да глумите у тв серијама. Колико вас има на филму последњих година?

- Мало се филмова генерално снима и у њима нема баш пуно улога за глумицу мојих година. У филмовима који су се снимали последњих година углавном су биле улоге за млађе жене. Играла сам ту и тамо неку епизоду. У серијама ме има много више. Прошле године сам играла у серији *Новине*, која ће сада имати другу сезону. Сад снимам за ТВ нова сапуницу *Чиста љубав*. Играм и у једној приватној позоришној групи и са њима мало путујем. У суштини имам пуно посла и због тога сам срећна. **В.Т.**

ИЗ КРИТИКА

Поезија незнања

Грађа Чеховљевих ликова је попут Шекспирових, саздана је од противуречности, поље је судара доброг и лошег, раздраганог и тужног, комичног и трагичног. Њихови светови су нашли веродостојан израз у представи „Иванов“, насталој према првој изведеној Чеховљевој драми (1887), у режији и адаптацији Татјане Мандић Ригонат.

Сцена представља неку врсту музеја, централни простор игре је омеђен оградом, као да је реч о музејској поставци, где су смештени комади стилизованог намештаја. У позадини је фиксиран огроман рам за слику иза којег су музичари и глумци који повремено излазе на сцену (сценограф Бранко Хојник). Утврђење простора као музеја схватамо симболички, у вези са репликом Лебедева: „Чини ми се као да живим у музеју реткости: гледам и ништа не разумем.“ Тај музеј реткости је недокучив људски живот, наша крхка осећајност, душе на ветрометини, изложене и чуване у музеју који нас подстиче да нађемо себе, кроз одразе других.

Метафоричност тог уоквирујућег сценског рама за живе слике се нарочито изазовно користи у разрешењу, са смрћу Ане Петровне. У тачки напуштања овог света, она се облачи у белу хаљину, и одлази на сцену иза рама где остаје до краја, попут анђела који посматра туробну људску трагедију одозго, остајући вечити сведок ломљења крхких људских душа.

Наглашен музејски дух обликује и атмосферу игре, њену церемонијалност, спиритуалност, у тону са Чеховљевим снажним поетским световима слојевитих људских осећања, сплета меланхолије и умртвљености, али и њихове комичке противтеже, разигране веселости очајника. На сцени је тако врло порозна граница између трагедије и фарсе, једна се често претапа у другу, на пример, у призору припреме за венчање Иванова и Саше, где Лебедев, Сашин отац, у напетим драмским моментима отказивања венчања, дрмуса Иванова који карикатурално млатара главом, као да је лутка. То обезбеђује комичко растерећење, значи да сваки мрак има комичко налицје које се цери, разводњавајући таму...

А. Тасић (Политика)

NARODNO POZORIŠTE
UŽICE

Република Србија
Министарство културе и информисања

ВЕЧЕРАС

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
БЕОГРАД

ИВАНОВ

А.П.Чехов

Режија и адаптација ТАТЈАНА
МАНДИЋ РИГОНАТ
Сценограф БРАНКО ХОЈНИК к.г.
Костимограф БОЈАНА НИКИТОВИЋ
Композитор ИРЕНА ПОПОВИЋ
Сценски говор ЉИЉАНА
МРКИЋ ПОПОВИЋ
Сценски покрет АНЂЕЛИЈА ТОДОРОВИЋ

Играју:

Иванов, Николај Алексејевич	НИКОЛА РИСТАНОВСКИ
Ана Петровна	НАДА ШАРГИН
Шабелски, Матвеј Семјонович	ПРЕДРАГ ЕЈДУС
Лебедев, Павле Кирилович	БРАНКО ВИДАКОВИЋ
Зинаида Савишна	ДАНИЈЕЛА УГРЕНОВИЋ
Саша, кћи Лебедевих	ХАНА СЕЛИМОВИЋ
Љвов, Јевгеније Константинович	НЕНАД СТОЈМеновић
Боркин, Михаило Михаилович	НИКОЛА ВУЈОВИЋ
Авдотја Назаровна	БРАНКА ПЕТРИЋ
Бабакина, Марфа Јегоровна	ВАЊА МИЛАЧИЋ
Косих, Димитрије Никитич	БОЈАН КРИВОКАПИЋ
Послужитељка, Гаврила	ЈЕЛЕНА ЖИВКОВИЋ
Јегорушка, готован	ПРЕДРАГ ВАСИЋ
Гост	НЕМАЊА КОНСТАНТИНОВИЋ
Гошћа	ЈЕЛЕНА ХАЛУПА
Музичари	НИКОЛА ДРАГОВИЋ, ИВАН МИРКОВИЋ, НЕМАЊА БУБАЛО

• prvi partizan •

ДУНАВ
ОСИГУРАЊЕ

ГРАД
УЖИЦЕ

ПИШЕ:
Зоран Јеремић

ТРАКТАТ О КОБАСИЦАМА

Сањам јутрос како ме Градско веће преобукло у јелек и опанке, метнули ми чанчић сира и кајмака у торбицу шареницу па послали у тајну мисију, све ногом у чојани тур па на Торник.

Да би у царству гондолијера ствар изгледала што природније, на аусвајсу ми је писало да сам туроператор који води пургерице из представе И. В. Торбице на планински доручак, чедо ужичког научног туризма. Разуме се, као сваки Џејмс Бонд, имао сам много озбиљнији задатак од играња масних фота са трафиканткињом Валеријом на Рибничком језеру.

Коме ћу ако нећу вама да кажем да се моја мисија састојала у томе да заменим план маршруте Златне гондоле. Циљ акције под шифром „Свети претоп“ бејаше да се преко Ресторана Милункина колиба и Лојине кафане, Гондола спусти до Националне куће Бајо, а онда преко Шимшићеве свечане сале некако докопа Дријетња, одакле ћемо ширити гондолијерство за кућну употребу и нас Ужичана.

И таман кад сам уз помоћ дражесних пургерица на пријему код сердара Стаматовића отворио сеф Златне гондоле, из блаженства мог јуначког сна пробуди ме звоно мобилног телефона.

Зове Рајка, пола жена пола уредница фестивалског билтена:
- Слушај Јеремићу, ако још једном поменеш величанствену

Неоплантину кобасицу у тексту, лично ћу ти је забити у... у... у уво, са све целофаном.

- Кужиш, Рајка, не бум даље о томе, ти не разумијеш... – промрљах још увек под дејством сна.

- Шта ти мени бум-бум, биће теби бумбаров лет из редакције ако не схватиш да ниси на сајму месних прерађевина него на позоришном фестивалу.

- Али Рајкић, кобасица је најбоља метафора за малограђане као што сам ја и ови из „Бечке шуме“, само што ја то знам а Торбица то њима не дозвољава да знају.

- Не занима ме из које шуме долазиш. Помени кобасицу па ћу те угасити ко Јањићка свећу на крају синоћње представе. И тачка!

Разговор је завршен, али мој поглед на билборд, са очима изнад сваког зла, није. Као што је Еден фон Хорват поделио љубав, тако и ја делим кобасице - на свеже, полутрајне и трајне. Рол виршле су нешто друго. Неоплантина кобаја у целофану значи да трајну љубав можеш увек да претвориш у свежу.

А кобасичарство као животни идеал – то је много већа мука од обичне кобасице. Да је онај пропали студент радног права синоћ мање уживао у кобасичарству можда се не би тако лако преобразио у нацисту. Још кад запуца по нама, одмах сам помислио како ли би се провео да су Чворо, Станка и Шкоро седе у публици.

Не би му ни велика кобасица са билборда помогла.

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ 22. ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ПОЗОРИШНОГ ФЕСТИВАЛА

Изложба *Радости*

У фоајеу Мале сцене изложени су дипломски радови прве генерације студената сценског дизајна Факултета техничких наука у Новом Саду под називом *Радости*. Та поставка, као и пано на улазу у хол Народног позоришта најаву су разговора који ће бити одржани на Малој сцени у суботу, 18. новембра с почетком у 16 часова. Повод за разговоре је управо објављена књига Татјане Дадич-Динуловић *Сценски дизајн као уметност* у издању Клиа, а осим ауторке о сценским елементима, њиховој употреби у редитељском поступку и значају за драмски текст и доживљај представе, говориће: Небојша Ромчевић, Небојша Брадић, Бојан Муњин.

Сатница разговора:

16.00 – Сценски елементи као део доживљаја позоришне представе,

Бојан Муњин, позоришни критичар и селектор фестивала у Ужицу

16.20 – Коришћење сценских елемената у редитељском поступку, Небојша Брадић, позоришни редитељ и уредник едиције Арс Сцена

16.40 – Значај простора у драмском тексту, Небојша Ромчевић, драмски писац и професор Факултета драмских уметности

17.00 – Сценски дизајн као уметност, Татјана Дадич-Динуловић, теоретичар сценског дизајна и професор Факултета техничких наука у Новом Саду

17.20 – пауза

17.30 – разговор са учесницима воде Миа Давид и Слађана Милићевић **С.В.**

ОЦЕНА ПУБЛИКЕ

ЈУГОСЛОВЕНСКО ДРАМСКО ПОЗОРИШТЕ БЕОГРАД ТАКО ЈЕ (АКО ВАМ СЕ ТАКО ЧИНИ)	4.61
ЦРНОГОРСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ ПОДГОРИЦА САМОУБИЦА	3.84
КРАЉЕВСКО ПОЗОРИШТЕ ЗЕТСКИ ДОМ ЦЕТИЊЕ ДОКЛЕ ПОГЛЕД СЕЖЕ	4.38
ГАВЕЛА - ГРАДСКО ДРАМСКО КАЗАЛИШТЕ ЗАГРЕБ ПРИЧЕ ИЗ БЕЧКЕ ШУМЕ	4.13

NOVI
MAGAZIN

Danas

Издаје: Савет XXII Југословенског позоришног фестивала Ужице 2017.

Уређује: редакцијски одбор: Радојка Поповић - уредник, Ненад Ковачевић, Верица Туцовић, Мирјана Петровић, Ана Милошевић, Богдан Дамњановић, Зоран Јеремић, Александра Гловацки.

Тираж: 500 примерака • Штамп: Графопронт, Ужице